

Лекція з дисципліни «Громадянська освіта»

На тему: «Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа»

План:

1. Перевірка достовірності інформації в мас-медіа.
2. Факт і судження.
3. Авторство медіатексту.

1. Важливим правилом перевірки будь-якої інформації є те, що її мають **підтвердити два незалежні джерела**, щоб вона вважалася достовірною.

Формальною ознакою достовірності є наявність у тексті посилання на першоджерело інформації. Проте й наявність посилань не гарантує достовірності.

Тому під час перевірки джерел інформації необхідно враховувати їхній характер. Якщо йдеться про Інтернет, то найкраще знайти **першоджерело інформації**.

Якщо те, як автори медіатексту пояснюють офіційний документ або твердження з іншого джерела, викликає сумнів, **необхідно знайти таку інформацію**:

- де й ким він був створений;
- чи є він чинним;
- чи є він відкритим, і якщо ні, то яким чином і з якою метою його оприлюднили.

2. Під час визначення достовірності інформації **важливо відрізнити факт від судження** автора про нього.

Факт - це реальна подія, що відбулася, яку можна прив'язати до конкретного часу або місця; явище або існуючий стан речей.

Судження виражають думку людини про факт. Вони можуть бути і позитивними, і негативними, а також існувати у формі прогнозів і припущень, порівнянь та оцінок.

Ознаками оцінних суджень є:

- наявність у реченні вступних слів;
- думки про майбутнє,
- думку автора підкреслюють слова чи фрази: мені здається, я вважаю, на мій погляд тощо.

3. На творення будь-якого тексту **впливають погляди автора на світ**, його мова, освіта, культурне середовище, те, як він розуміє свою аудиторію, завдання, які він перед собою ставить, створюючи конкретний текст.

Жоден текст ніколи не буває повністю знеособленим і вільним від впливу **«людського чинника»**.

Таким чином, **завданням автора** є створити такий медіатекст, де будуть збалансовано подані факти та судження про них, власна думка автора буде чітко відмежована від фактів.

Ознаками якісного збалансованого інформаційного медіатексту є:

- баланс думок;
- відокремлення фактів від висновків та оцінок;
- достовірність інформації;
- повнота (вичерпність) інформації.